

אור ההליכות

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ד. 211 מיקוד: 55100

בשיתוף: "אורות יצחק", גרעין תורני קהילתי - מודיעין

גליץ חודש
תמוז
התשס"ט
גליץ מס' 20

לבוש בגדיו של הגר"י קאפח זצ"ל

מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

המרכז
העולמי
למשפט
התורה

בית מדרש
לדיני ממונות

מכון מש"ה
לחקר משנת
הרמב"ם

מכון תורני
לחקר מנהגי
העדות
בישראל

שיעורי תורה
תלמוד תורה
וכולל
אברכים

שבתות עיון
וירחי כלה

מפעלים
לטיפוח אהבת
ישראל וארצו

קרנות מחקר
ערוך וחסד

ארגון אשת
חיל

"בתלמוד, מועד קטן כד, מסופר על רבי יוחנן ששמע מפטירתו של רבי חנינא, ומיד לבש בגדים יקרים וחשובים וקרע בהם שלושה עשר קריעות. ושאלוהו ע"כ השיב 'אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה', כלומר הלך אדם חשוב אשר הייתי מפחד ממנו, מפאת קושיותיו (רש"י). אך יורשה להוסיף בהקשר לדמותו הגדולה ורבת-אנפין של מארי זצ"ל שהייתי ירא ומפחד ממנו כפי שחוו או חווים או עוד יחוו רבים לאחר פטירתו. כך שכל אימת שמזכירים ונוכרים לתלמידי חכמים שבנו הדבר נחשב כקריעה בשעת חימום אף שאינה שעת פטירה. ואמנם, נוהגים היינו לשאול את מארי זצ"ל בטלפון, כמעט יום יום, בשאלות שהן הלכה למעשה. וזמן מה לפני הסתלקותו, הנהגנו בבהמ"ד של יום שישי בקרית אונו להתקשר למארי ה'צפנת פענח' שלנו בשעת הלימוד, והוא היה מבאר ומבהיר את הספקות. ואכן עד עצם היום הזה, כל אימת שאנו אומרים מארי אמר, מארי כתב, מארי נהג כך, גם לאחר שנתבקש לישיבה של מעלה הדבר נחשב כשעת חימום. מי יתן לנו חליפתו, מי יתן לנו תמורתו. נתינתו מהמאור הגדול, מהמעין המתגבר. כל מקום או שבה נשאל, הוא כבר נמצא, וכבר העיר על זאת משכבר הימים, מדברי הראשונים. ולכן 'מסתפינא מיניה'."

כאמור, כשרבי חנינא הסתלק מן העולם קרע רבי יוחנן שלש עשרה קריעות. זהו רבי חנינא שעליו מספרת הגמ' , ב"ק צב. שאחד מבניו הסתלק מן העולם בקוצר ימים, והצדיק עליו את הדין ואמר שהאסון שפקד אותו הוא משום שהוא קטף תאנה בלא עתה. וכן, שבת קנא, בשעה שהסתלקה אחת מבנותיו, וידום רבי חנינא – קיבל עליו את הדין. על אף שאשתו שאלתו מדוע הוא דומם, וכי תרגולת יצאה מבידך?!. ומסתבר, שיהו דרך שלטון השכל על גוף האדם, בלי רגשות, המהווה מסך מפני שכל התורה. כשם שאצל אהרן הכהן בעת ששני בניו הצעירים נסתלקו בקוצר ימים "וידום אהרן" תרגם אונקלוס (לפי נוסחאות ישנות) "ושבח אהרן", כלומר, הצדיק עליו את הדין ואמר "הצור תמים פעלו" בשכליות מוחלטת. ואין לחשוש בו בחוסר רגישות, כי ודאי רגיש היה ולא רגשן. פעל בשכל עם רגישות ולא רגשנות. ואכן כך היה אחת מתכונות היסוד של מארי זצ"ל שכליות ולא רגשנות. אף שיש חושבים בטעות שהוא לא היה רגיש, הדבר אינו נכון כי אני בעיני ראיתיו מזיל דמעה אבל באיפוק. כל זאת כאמור מכח שלטון השכל על הגוף. וכך כל אימת שראיתיו כיצד הוא שולט על גופו, וכמה אני חרוק ממעלה זו, **מסתפינא מיניה**. והייתי שואל את עצמי איפה אני, ואיפה מארי זצ"ל, פחד עצום היה נאחו בי. זהו **בגד אחד**, בגד של תורה, של מארי זצ"ל.

אולם עוד **בגד שני** הוא לבש, דייקנות אדירה. אצ"ל על דייקנות בתפילה, אלא על דייקנות בזמן שאין דומה לה. כשהזמנתי את מארי לבר מצוה של בני נוחם הי"ן, צויין בהזמנה לשעה שבע בערב. הייתי באולם מוקדם עד עשרה לשבע. הלכתי לביתי לא הרחק מהאולם כדי להחליף את בגדי, ופחדתי שמא מארי יגיע בשעה שבע בדיוק כדרכו. הגעתי לאולם בשעה שבע ועשרה ומארי כבר ישב באולם, ואנוכי בעל המסיבה, טרם הגעתי, ומיד **מסתפינא מיניה** מה אומר ומה אדבר. הוא מיד אמר, אתה הזמנת לשעה שבע, איפה שבע?!. אגב, כל אימת שמארי ואני היינו מוזמנים למסיבה אחת, הייתי משתדל לצאת מוקדם. והיה אם אחרתי, הסברתי את עצמי, פקקי תנועה ועוד עיכובים אחרים, אך בשביל מארי זצ"ל היו אלו תירוצים! ותמיד טען שאני מורגל לאחר. ואכן הייתה תמיד "**מסתפינא מיניה**" מתיירה מהמבט החודר שלו. וזאת לא רק בחייו, אלא אף במיתתו **מסתפינא מיניה**. בתחילה הודיעו שההלוייה בשעה אחת וחצי, אחר כך הודיעו על שינוי בשעה אחת. אך כבר יצאתי לדרך בכדי להגיע לפי התכנון בשעה אחת ורבע, חריצות מצדי שלא אגע באיחור אחרי אחת וחצי. הגעתי כמתוכנן מראש בשעה אחת ורבע. וגופת מארי זצ"ל כבר היתה על המיטה והייתי "**מסתפינא מיניה**" אפילו בשעת מותו. כי לא רק שעת חימום הוא הקובע, אלא כל שעה וכל רגע של עשיית חשבון נפש, מי אתה מול הענק הזה. זהו הבגד השני שעליו צריך לקרוע קריעה נוספת.

בגד שלישי - מידת השקילות, צריך לקרוע כנגדה כי היה שקול ומדוד בדבריו, אין אצלו אמירת דברים ללא שקול דעת. **בגד רביעי** - יש לקרוע כנגד האצילות והענווה שהיתה בו למי שהבחין בו הן בישיבתו הן בהליכתו ובכל אורחותיו.

בגד חמישי - מידת הנימוס שהיתה בו. לעולם לא נכנס לתוך דברי חברו. לעולם לא יצעק כפי שאני צועק אפילו בזמן ביקורת כברגעים אלו. איני יכול לדבר בשקט כמוהו ודברי יתקבלו, שמא אף אחד לא היה נשאר באולם. מארי היה מדבר בשקט, כאשר כולם היו מטים את אזנם כאפרכסת. לכן "**מסתפינא מיניה**" כי מי יכול להגיע לדרגה הזו, עם פערים עצומים אלו. עם הבחרי לראשונה למועצת הרה"ר אמרתי לעצמי אולי אלמד ממארי זצ"ל לא להיכנס לתוך דברי חברי. ואכן אני משתדל לנהוג כך, אך קשה להתמיד בכך, כי חברי למועצה נוהגים להתנווכח בקול, כשכ"א נכנס בדברי חברו, כהרגלם מקדם בישיבות. ולא אחת חששתי שמא אם אתמיד לנהוג בנימוסי מארי זצ"ל דברי לא ישמעו, ואולי האמת תהיה נעדרת, והייתי במבוכה פעמים רבות. אך, כשמארי זצ"ל ישב במועצת הרה"ר וכשקיבל רשות הדיבור, כולם הטו אוזנם כאפרכסת, לא כן אצלי. ולכן "**מסתפינא מיניה**" ויש לקרוע קריעה חמישית נוספת בבגד חמישי נוסף, על אובדן מידת הנימוסין.

בגד שישי - שקידה בתורה. היה מתוכנן בהתנהלויותיו, ושקדן מאין כמותו. כל רגע היה מנוצל, ולפי התכנון שקבע לעצמו. כשהגעתי לארה"ב נגשתי שם עם הרב אהרן סולוויצ'יק (זצ"ל) משיקאגו, ודברנו בין היתר על מארי זצ"ל. וכך אמר, אתם לא יודעים איזה ענק יש ליהדות. די לנו בשקידתו, שלא לדבר על פרסומיו החשובים. איזו שקידה עצומה שאינו מעורב בפוליטיקה וכל חייו רק תורה. זהו בגד נוסף, השקידה בתורה,

העלון מוקדש ע"י ד"ר
בנמה"ר יוסף קאפח יצ"ו
לזכרו של אביו, מורנו ורבנו
הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל

שעליו אנו צריכים לקרוע קריעה נוספת.

בגד שביעי - החריצות. כולנו מתפעלים מההספק שלו בפרסומיו, חרוץ שאין דומה לו. שוכבים אצלי מאמרים ותשובות שאיני מספיק לסיימם בשל לחץ השאלים, עוד אחד ועוד אחד. ואילו מידתו של מארי זצ"ל "ביומו תתן שכרו", ביום שקיבל את השאלה, באותו יום כתב, ובאותו יום כבר מוכן למשלוח. איפה אנו לעומתו ולכן **מסתפינא מיניה**. ההספק שלנו הוא אפס לעומת ההספק שלו.

בגד שמיני - הזריזות. זריזותו להשכים כל בוקר עם שחר ללמד תורה, זריזותו לכתובה, זריזותו לכל עיסוק ועיסוק שבו עסק. לדוגמא, הרה"ר לישראל מסרה למארי זצ"ל ולעוד שני דינים לבדוק בחינות של נבחנים לדיינות. מארי בדק מיד והחזירם בזמן, לא כן חבריו. חלף זמן ממושך טרם החזירו את מחברות הנבחנים. הוגשה עתירה לבג"ץ, מועצת הרה"ר החליטה לשלוח את הדיינים הבודקים לבית מלון, שיתגורו שם עד שיסיימו את הבדיקות. הם הסכימו, מארי סרב. הוא אף בך בזבוז זמן יקר, וטען שכבר בדק המחברות והוא מוכן בכל עת לחזור ולבדוק אחרי שחבריו יעירו הערותיהם. וכך היה, חבריו הסתגרו במלון והוא נשאר בביתו והמשיך בסדר יומו העמוס, ובכל זאת הספיק לחזור ולבדוק בזמן והכל בזכות זריזותו.

בגד תשיעי - הסתפקות במועט. לו ראיתם היאך היה אוכל ומתנהג באכילתו. אציין, כשעלתה הצעה לצאת לתימן באתי לפניו

להודיעו על כך שיש תכניות לנסוע לתימן. שאלתיו אם הוא מוכן לצאת לשם, לנוכח הערגה הגדולה שהפגין בספרו "הליכות תימן". הוא דחה את ההצעה מכל וכל: "אין מה לחפש שם, היא ארץ טומאת העמים, הדבר החשוב שהיה שם היא יהדות תימן ומורשתה, ואלו כבר אינם שם". לא עניינה אותו הנוסטלגיה, אלא העיסוק בתורה ורק להידבק בצור העולמים. מסתפק במועט היה, מעבר לזה, לא היה צריך מאומה.

בגד עשירי - ענוותנות. בעת ההלויה של מארי זצ"ל שח לי אחד מרבני אשכנז. כשהוא ביקר בביתו של מארי זצ"ל, היה בטוח שמארי יהיה לבוש בחלוק שהוא איצטלא דרבנן, לבוש רבנות, סגנון של רב. ומארי ישב על מיטתו כשהוא לבוש בחולצה פשוטה ומדבר עם כל אדם בסבר פנים יפות בלי גינונים של רב. וזה רק פאן אחד של ענוותנות, וזה לו הבגד העשירי.

בגד אחד עשר - צניעות וקדושה. למרות שהיה מאופק הוא היה זועם על דברי פריצות אף בכתביו.

בגד שנים עשר - נדיבות לב. אף אחד לא ראה אותו בפרהסיא הולך תורם ומתרים, כי "ראת צנועים חכמה", היה מרים תרומה נכבדה לנוקקים באמת בהצנע, ממש בנדיבות לב. את המפעל הכביר של הגמ"ח הוא השאיר לרבנות רעייתו שתחי' שהשלימה אותו במידת החסד, אבל הוא מבחינת שלמות נפשו עשה הכל בציניעה, נתן צדקה ראווה למקבל.

בגד שלשה עשר - מתינות. מתון מתון

במעשיו, לא מיהר, מאוד שקול. בענין שלמות המידות והשלמות השכלית התורנית הרוחנית, זו היתה תמצית כל חייו, ודבר זה לא בא לו מלידה. הוא עבד על זה כל חייו, כי זו תמצית כל חייו האדם לפי שיטת רבינו הרמב"ם, שהשלמות המידותית היא הבסיס שבין אדם לחברו, והסולם הוא המצוות שבין אדם למקום. וללא בסיס אין העמדה לסולם. לא כאותם הסוברים שעבודת ה' היא רק בין אדם למקום, ובין אדם לחברו - חטוף ואכול כפי יכולתך. כי אצל מארי כאמור, אם אינך הנרתיק אשר יהלום את העבודה הא-לוהית, אין עבודת שמים. אם אין לאדם שלטון על יצריו, הוא נמשל כבהמה. ואכן שמעתי מפיו על אדם שמניח תפילין, אבל אין לו שליטה על מידותיו הרעות, שהוא בגדר "בהמה שמניחה תפילין". קשה מאוד לשמוע את הדברים האלה, או יותר נכון זה פחד לשמוע את הדברים האלה, אבל זוהי אמונתו כי זוהי דרכו של הרמב"ם גאון המחשבה, גאון האמונה וגאון ההלכה. שקבע שאדם המניח תפילין, הוא חייב וצריך להיות שלם במידותיו, שהרי על תפילין של ראש דרשו חז"ל, "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וכיצד תושג תוצאה זו אם המניח תפילין הוא אדם פזיז, פוחז, חמדן, כעסן, גאוותן וכיוצא"ב. מי יתן לנו חליפתו מי יתן לנו תמורתו, ויהי רצון שנמשיך לעסוק במשנתו הנצחית של מארי עדי עד.

* תקציר מדברי הספד שנאמרו ביום השלושים לפטירת מארי.

פנינים מספר "מורה הנבוכים" הרב ד"ר חנאל סרי יצ'ר

אור ה'מורה'

ההיה בלעם נביא ?

שאלה זו עולה בדרך כלל בקרב לומדי משנתו של הרמב"ם, שכן בכל כתביו טרח להדגיש את גודל ההישג שיש למי שזכה לקבל נבואה. מדובר במעמד נשגב כל כך שעל מנת להשיגו צריך האדם להיות בעל כישורים מולדים, כן בתחום השכלי והן בתחום הפעלת הדמיון. לכישורים אלו יש להוסיף אימון ותרגול שמביאים את כשרונותיו לכדי תיפקוד יעיל, ולבסוף נדרשת עבודה מדוקדקת לאיזון של מידות הנפש על מנת שלא יטרד האדם בעניני העולם הצמאי ויכל להפנות את כל עוצמת הגותו כלפי הנושא הנשגב ביותר – השגת הקב"ה.

מול כל אלו עולה דמותו של בלעם הרשע כפי שהיא מתוארת בתורה, וכפי שהאירו אותה חז"ל בניתוחם החד לאירועים המתרחשים בפרשת בלק. בלעם מתואר כאדם שמוכן לגרום רעה לעם שלא עשה לו כל רע, אדם שהמומן והכבוד מהווים גורם רב משקל בניהול חייו (במדבר כב, יח; כד, יא-יג), ואפילו כבוד המשפחה ויחסי האישות אינם נחשבים בעיניו ליותר מאשר עוד גורם היכול לקדם אותו לקראת מטרותיו האישיות (שם לא, טז-יז). היתכן שאדם כזה יצליח לפנות את עצמו מכל יצריו השפלים ששולטים בו כדי לקבל את דבר ה'! במשנת הרמב"ם אין נביא זוכה לנבואה בצורה ניסית, אלא עליו לעמול בהתמדה עד שיהא ראוי לה ואז אם לא יתנבא היא זה נס (מו"נ ב, לב), אולם בלעם בוודאי אינו נראה כמי שעשוי להיות אי פעם נביא.

הרושם הראשוני העולה מפסוקי התורה הוא שאכן בלעם היה נביא, אולם בחינה זהירה יותר מגלה שרושם זה איננו אמיתי בהכרח. התרשמותנו הראשונית בנויה על דברי בלעם המתפאר בהיותו "שומע אמרי אל", "יודע דעת עליון" (במדבר כד, טז), וכדומה. אולם

מול דבריו אלו עומד התואר שניתן לו בספר יהושע כקוסם (יג, כב). כך גם בחינת תיאורי דבר ה' המגיע אליו דומים לתיאורים המופיעים אצל אבימלך ולבן (ראה מו"נ ב, מא), שהניסוח: "ויבא אל... לילה..." אינו נבואה אלא הערה מאת ה' לאותו אדם דרך חלומו, ויכול הוא להיות גם רשע, ולא את תיאורי התנבואות של האבות או שאר נביאי ישראל (ובנוגע לראיית מלאך ראה במו"נ ב, מב בסוף הפרק).

בדברי חז"ל מצאנו לכאורה שנבואת בלעם היתה באמת חריג שבה למנוע פתחון פה של אומות העולם על יחסו של הקב"ה אליהם (ספרי, דברים לד, ז), אולם האם אכן כל חכמי ישראל קבלו את התפארותו של בלעם כאמת לאמיתו? כמו כן יתכן כן כוונתם היתה לומר שהיתה לו יכולת ביטוי מילולית יוצאת דופן (כך עולה גם מכתובת שנמצאה בעמק הירדן בשנת תשכ"ז, בתל דיר-עלא) והמילה "נביא" מתייחסת רק ליכולת זו ולא מעבר לה (ראה מו"נ ב, סוף לב, וכך גם בפרק מה בדברו על המעלה הנייה במעלות הנבואה, שהיא עדיין רק דרגה לקראת הנבואה ומי שהגיע לה אינו נביא, הרמב"ם מתארה כמצב שבו מרגיש האדם כאילו כוח חיצוני מדובבו לומר דברי חכמה או עצות בתחומי הרוח. ואז הוא מוסיף ואומר: "ידוע כי גם בלעם מן הסוג הזה היה בזמן כשרותו...").

בספרו ההלכתי, משנה תורה, מזכיר הרמב"ם את "פרשת בלעם" (ה' מלכים ומלחמותיהם יא, א) ובהמשך הוא כתב "וישם נביא בשני המשיחים...", אולם כפי שציין שם מו"ר הרב קאפח זצ"ל, אין דבריו שם מחייבים לומר שהכיר בבלעם כנביא, אלא מסתבר יותר שהכוונה לנבואת משה שתיארה את מעשה בלעם.

במורה הנבוכים ניתן למצוא התייחסויות הרומזות לסוגיה זו בכמה מקומות. יש מפרשים שהבינו מדברי הרמב"ם (ב, לב) הערה (29) שכל דיבור האתון היה רק במראה הנבואה (בניגוד לדעה שנשמעה בימי הגאונים שהקב"ה עשה נס והאתון אכן דיברה וראתה מלאך). כך נראים הדברים גם מדברי הרמב"ם בפרק מב לפיהם ראיית מלאך היתה דרך המחשה של הנבואה, והיא באה לתאר בדרך סימלית-ציורית אירועים מופשטים שמתרחשים (לדוגמה, מידות רעות כחנופה וגאווה יכולות להופיע במראה הנבואה בדמותן של שתי נשים). לכן איזכור של מלאך בפסוקים מגלה לנו בדרך כלל שאותו אירוע אינו מתואר כפי שאירע בפועל אלא כפי שניתן לדבר עליו בשפה סימלית. מכאן נוכל להבין שדברי האתון בדרך היו רק במראה הנבואה, ומעולם לא קיבלה אתון את היכולת האנושית לדבר. ראיית האתון את מלאך ה' (=עושה שליחותו של ה') משמעה שקלטה בדמיונה את הסכנה המרחפת עליהם (ראה מו"נ ב, ה) הערה 55), ולכן ניתן גם לומר שתנועות אתון בלעם הוכתבו ע"י מלאך (שם, הערה 20). הנראה לפי דרך זו הוא שכוונתו הרעה של בלעם הביאה לידי כך שבדרכו אל בלק עמד שלוש פעמים בפני סכנות מוות. סכנות אלו לא היו גלויות לו אבל אתונ הוא שהבחינה בהם בחושה החייתיים, שפעמים רבות מחודדים יותר משלנו. בלעם שלא הרגיש במתרחש כעס שוב ושוב על אתונו שלמעשה הצילה אותו במעשיה, ורק כאשר הקב"ה אפשר לו להבחין במתרחש באמת הוא התחרט על שהתנה אותו והרהר שוב בהחלטתו ללכת אל בלק. הכרעתו בסופו של דבר היתה להמשיך אבל עם הגבלה שקיבל על עצמו, שדבריו יקבלו את אישורו של הקב"ה (כנראה בדרך הנחש, ראה במדבר כד, א).

גדולי ישראל על מור"ר הגאון הרב יוסף קאפח זצ"ל

בימים אלו, יצא לאור **שו"ת הרב יוסף בן דוד** - שאלות ותשובות לפי סדר משנה תורה להרמב"ם, שהשיב לשואליו מור"ר הגאון הרב **יוסף קאפח** זלה"ה (על ספר המדע).

האוסף נערך על ידי הרב **אברהם חמאמי** יצ"ו, שהוסיף מקורות וציטוטים רבים בביאור שיטת הגר"י קאפח. הספר מלווה במבוא ארוך על חיי מארי, דרכו בלימוד התורה, דמותו בשקידה והתמדה בלימוד, ישיבתו בבית הדין, יחס חכמי הדור אליו, דרכו של מארי בכתובת התשובות, ועוד.

את הספר ניתן לרכוש במכון משה : 03-5351119, halichot@inter.net.il ובאתר האינטרנט "נצח ישראל" <http://net-sah.org>

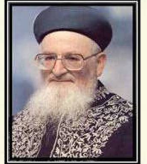
לקט מדברי הברכה לספר:

הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א - הראשון לציון, הרב הראשי לישראל לשעבר ונשיא מועצת חכמי התורה

שו"ת הריב"ד קאפח, תשובות בהלכה מאשר הורה לשואליו דבר, ידיד נפשי המנוח הגדול, שייך עייל שייך נפיק, הגאון הגדול רבי יוסף קאפח זצ"ל. זכרתי ימים מקדם, עת ישבנו עם הגאון זצ"ל בשבת תחכמוני, בבית הדין הרבני האזורי, שבע שנים טובות, ואחר כך המשכנו בבית הדין הגדול לערעורים, שבת אחים גם יחד, בנעימות וידידות, כתלמידי חכמים שבארץ ישראל המנעימים זה לזה בהלכה... הגאון המנוח זצ"ל בחיים חיותו היה שקוד על תורתו יומם ולילה, לילה כיום יאיר כחשכה כאורה, ובמיוחד התמסר בכל מאודו ונפשו, ויגע בעשר אצבעותיו להפיץ תורתו של הרמב"ם, וכתב עליה חבורים רבים המלאים חכמה תבונה ודעת, מתוך דיוק הדק היטב בתורתו של הרמב"ם.

הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א - הראשון לציון, הרב הראשי לישראל לשעבר

תשובות הריב"ד של ידידי הרב הגדול מעוז ומגדול, דיינא דנחית לעומקא דדינא, הדיין המצויין הרה"ג ר' יוסף קאפח זצוק"ל. הכרתיו בעת אשר ישב בבית הדין בירושלים עיה"ק... ואח"כ בקבע עת שנבחרנו ליחד לשבת בבית הדין הגדול לערעורים, וישבתי אתו כמעט דרך קבע בבית הדין הגדול. כידוע, הוא היה מנקי הדעת שבירושלים, נקי ממש; לא רק בחיצוניותו, אלא נקי וצדיק בפנימיותו. אפשר לומר עליו מה שאמר ההוא ספדנא (מועד קטן כה): "רוכב ערבות שש ושמה בבא אליו נפש נקי וצדיק", וכן אמרו על ר' זירא: "ארץ שנער הרה וילדה, ארץ צבי גדלה שעשועיה, אוי נא לה אמרה כי אבדה כלי חמדתה", היינו ארץ תימן הרה וילדה את הגאון הנ"ל, וארץ צבי השתעשעה בו ושמחה בו, אשר שם לילות כימים בלימוד תורה, ולמד אמרינו, לימד אמרינו (בבא קמא יז.), וגריס באורייתא תדירא, והעיקר - ולא משים טיבותא לנפשיה (סנהדרין פח):... היה עדין נפש ואציל רוח ועניו גדול, ולא חת מפני איש גדול או קטון, אמר את דעתו בצורה ברורה ובשפה נאה ונקיה... שיטתו היתה לנקוט בכל דבר כסברת הרמב"ם, שהוא היה מרא דארעא בישראל, ולא זו מפסקו. וחסד גדול עשה עמנו בהוציאו לאור את הרמב"ם עם פירושו, ותיקן ובירר מקחו של צדיק בהוסיפו את לשונות הרמב"ם במקורם ע"פ כתיב היד שהיו ברשותו...

הרה"ג מאיר מאוז שליט"א - ראש ישיבת "כסא רחמים" בני ברק.

מצוה רבה להוציא כ"י הגאון ר' יוסף קאפח זצ"ל לאורה. ואילו רק תרגם לנו פירוש המשניות להרמב"ם (שהיה מכוסה כלו בערפל בטעות המתרגמים) דיינו. קל וחומר שהאיר עינינו בדברי רס"ג וחובות הלבבות וספר המצוות ומו"נ ועוד ועוד. ולא בחנם נכתב על מצבתו "איש האמת והענוה", כי היה ענוותן ושפל רוח, עונה לכל שואל, ומודה על האמת מפי מי שאמרה, וכל הזמן היה עוסק בתורה, הוא זיוה הוא הדרה, תנצב"ה.

הרה"ג שלמה קורח שליט"א - רב העיר, ואב"ד בני ברק.

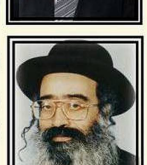
חבור על שו"ת שנשאל מהר"י קאפח זלה"ה. שכל תשובותיו בקצרה כדרכם של חכמי תימן, ורבי אברהם הרחוב ביריעה על כל תשובה ומקורותיה ושיטות השונות של כל הפוסקים כולל החולקים, אם בסברא או בביאור המקורות...

מור"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א - רב העיר קרית אונו, חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל וז"ר הליכות עם ישראל

כידוע, הגר"י קאפח היה גדול מאד בתורה, בקי היה במשנה ובתוספתא ובמדרשי ההלכה ובתלמודים ובספרי המפרשים והפוסקים, גאונים ראשונים ואחרונים. ומעל לכל בקיאותו העצומה במשנתו של הרמב"ם. ולא רק בבקאות עסקין, אלא בכך שאימץ לעצמו את דרכו של הרמב"ם, שהכרעות ההלכתיות צריכות להיות ענייניות לאור מקורות התלמוד בלי משוא פנים לאיש, אלא לתוכן הדברים, ראשון או אחרון... תשובותיו הן קצרות, בהירות ותמציתיות כתשובות הגאונים וראשונים הראשונים...

הרה"ג עזריה בסיס שליט"א - רב העיר ראש העין.

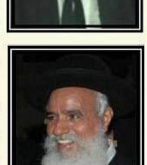
ספר שו"ת הריב"ד - תשובות שהשיב מור"ר הגאון הרב יוסף קאפח זצ"ל... היה כתל-פיות שרבים פנו אליו בשאלות, הן בדינים הן במנהגים הן באמונות ודעות והן בהבנת שיטת הרב רבינו הרמב"ם... וענה לכל שואל בקצרה כמנהג קדמונינו...

הרה"ג ישראל גנס שליט"א - ישיבת קול תורה, ירושלים.

פעלו של מארי - הגאון הרב יוסף קאפח זצ"ל. קרוב לחמישים שנה שזכיתי להכיר את מארי וקצת להסתופף בצלו וללבוש ענינים רבים בתורה ובהלכה. מלבד היותו ת"ח עצום הבקי בכל מכמני התורה, גם כידוע זכה לתרגם את הרמב"ם, יצירה שאין דומה לה. בתרגום זה מתיישבות מאות קושיות הנשאלות על הרמב"ם (ומרן הרב מבריסק זצוק"ל פעמים שלח אליו לראות את התרגום מכתב היד המקורי). ראינו את התמדתו העצומה, את ידיעתו הרחבה, אשר בלי זה לא היה שייך ליצור יצירה כ"כ נפלאה. ומעבר לזה - המידות, טוב הלב, הענוה, הצניעות, איש החסד. וכמה הכרת הטוב חייבים לו על מה שתרם לכלל ישראל.

הרה"ג שלמה מחפוד שליט"א - רב ומר"צ דשכונת נוה אחיעזר ושכונת בני ברק.

פעולת צדיק לחיים אשר השאיר אחריו ברכה, יקר תפארת גדולתו של גאון עוזנו אביר הרועים הגאון הגדול מעוז ומגדול גזע ישישים, מוהר"ר יוסף קאפח זצ"ל בספריו הנפלאים ותרגומו אשר הפליא עצה והגדיל תושיה בעומק העיון והדיוק ושו"ת שהשיב לשואליו... ובטוחני שהספר יתקבל ברצון ויהנו ממנו לדעת את אשר לפנייהם צלח רכב על דבר אמת.

אור ההליכות

זכרון להולכים

הר' שמואל עוזרי זצ"ל

בה', בבחינת ויגבה לבו בדרכי ה'. דוד המלך שיבא אדם כזה, "אשרי אדם עוז לו מסילותיו הן אל ה', ולמען קידוש ה'. כי כל מבטחם עוזם וחוסנם הוא מה' ומעבודת ה'.

היה מיוחד ומופלא בכל עבודת ה' שעבד, כי באמונה הוא עבד. כך הוא כשישמש כמשגיח כשרות, כך הוא כשישמש כמנקה, כך הוא כשישמש כמלמד תינוקות של בית רבן, כך הוא כשהיה משכים ומעריב לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, כך הוא כשהיה חזן שקולו והכנתו הרטיטו כל לב, וכך הוא בזריזותו למצוות, וכך הוא בהוקרתו תלמידי חכמים, וכך הוא בסעודות ההודאות שקיים פעמים רבות לאביו שבשמים. וכך הוא בחוויות קדושות, בתפילה, בשררה ובתורה. וכך הוא כששכב על מיטת חוליו בקבלו הייסוריין באהבה, ובהישענו רק על אביו שבשמים, וכך הוא בדאגתו למשפחתו, וכך הוא בנטשו את המחלות הארוכה ובהידבקו באמת ובשלום, שהם חותמיו של הקב"ה.

עוזו בה' הקנו לו תעוזה למען קידוש ה', ובמקום שיש חילול ה' לא חלק כבוד לרב, כי היתה לו עזות דקדושה. היה קל כצבי וגייבור כארי ועז כנמר לעשות רצון אביו שבשמים. ראשון לכל דבר שבקדושה.

חבל חבל על דאבדון ולא משתכחין. מי יתן לנו חליפתו, מי יתן לנו תמורתו.

אנו הליכות עם ישראל איבדנו חבר, איבדנו צדיק, איבדנו פעיל, איבדנו דמות קודש מקרינה.

ימלא ה' חסרוננו וחסרון משפחתו היקרה וקהילתו. ה' יגדור בעד פרצותינו ובעד כל פרצות בשו"ת ישראל, ויזריח לנו שמשות במקום שמוט של הר' שמואל עוזרי ע"ה ששקעה מאתנו. תנצב"ה.

הכואב את חסרונו

רצון ב"ר יוסף ערוסי הלוי

ושליח ציבור, והרטיט את ליבותיהם של ציבור המתפללים בימים נוראים.

ראשון בין ראשונים היה בבית הכנסת ואהב במיוחד להקדים מבעוד יום לרוץ לבית הכנסת בימי שישי לאמירת "שיר השירים".

עסק בצדקה, מתן בסתר וגמילות חסדים כל חייו בשמחה ובהתלהבות יתרה. רץ וגייס תרומות – להכנסת חתן וכלה, שמחות בר מצווה, ואירועים שונים של מצווה. ביקר חולים, ובמיוחד עסק בחסד של אמת.

גייס אנשים רבים לאירועים וכנסים של תורה ולימוד במרץ רב כמו היה בחור עול ימים.

בערוב ימיו, חלה במחלה קשה. סבל ייסורים רבים ומכאובים קשים אך קיבל את ייסוריו באהבה ובהכנעה כי זהו רצון בוראו.

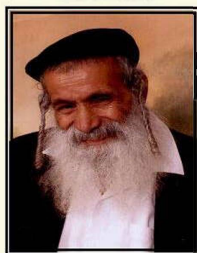
נלב"ע בערב שבת קודש – בהר בחוקותי – כ"א אייר התשס"ט בעת הגיע זמן קריאת שיר השירים האהוב עליו.

"דודי ירד לגנו לרעות בגנים

וללקוט שושנים..."

שושן צחור מאין כמותו היה.

ת.נ.צ.ב.ה.

הר' שמואל עוזרי ע"ה הוא מן השרידים אשר קרא בשם ה', שעליהם אמר הנביא, בהר ציון ובירושלים תהיה פליטה, ובשרידים אשר ה' קורא (יואל ג. ה). כי מילדותו ועד פטירתו קרא בשם ה'. אחת היתה דרכו – עבודת ה', באמת ובאמונה, בנחישות ובחריצות, בענוה ובגאווה

מורי שמואל בן יוסף עוזרי זצ"ל נולד בצנעא בשנת התרפ"ט למשפחת קצבים מומחים.

עלה לארץ ישראל עם הוריו בעליית התימנים "על כנפי נשרים" בשנת תשי"ט (1949) למעברת "עין שמר" שליד חדרה.

לאחר כשנה, עברה משפחתו להרצליה שם הכיר את שושנה לבית משפחת עיראקי כהן תבלי"א ונשא אותה לאשה בשנת תשי"א.

הקים משפחה לתפארת בשנים הקשות של מדינת ישראל תוך כדי שירות בצה"ל, ועבד מבוקר עד ליל על מנת לכלכל את משפחתו בכבוד, דאגה ונתנה אין סופית מתוך אהבה רבה למשפחתו.

לאחר שנים מספר בהן עבד בעבודות שונות, חזר למקצוע המשפחתי והחל לעבוד כקצב ו"מנקה" בת"א. היה משכים מבעוד ליל לנסוע לעבודתו וחוזר בשעות הערב המאוחרות הביתה, לאחר יום עבודה ארוך ומפרך וחוזר חלילה.

לאחר מותו הטראגי של אחיו משה זצ"ל, נקרא לדגל להחליפו בתפקיד של משגיח כשרות בהרצליה בצמוד לרב העיר – הרב יעקובוביץ יב"א, ועסק בעבודת קודש זו עשרות שנים. נודע ברבים כ"מנקה" מומחה גדול, עבד במסירות רבה ובחריצות, הקפיד ודקדק בחומרה רבה במלאכתו על מנת לזכות את הרבים במאכלות כשרים למהדרין.

עבד את ה' בשמחה, בהכנעה, ובאהבה רבה. רץ מבעוד ליל ללימוד תורה בבית הכנסת לפני התפילות.

היה בעל ידע רב ובקי בדקדוק ובטעמי המקרא כמסורת תימן הארוכה והקדושה.

הרביץ תורה בדורות רבים של תלמידים, גדולים וקטנים עשרות בשנים, היה אהוב על כל מכיריו ונערץ על תלמידיו הרבים. קשר נפשו ונקשר עם גדולי תורה ותלמידי חכמים כמו גם עם תלמידיו ותינוקות של בית רבן. היה בעל קול צלול ובהיר להפליא ושימש חזן

נכסים

תיווך - יזמות - נדל"ן - השקעות

נועם עוזרי

מס' רשיון 24548

נייד: 052-7659887

טלפקס: 08-9761891

טלפקס: 08-9744887

הכנס השנתי למורשת הרב יוסף קאפח זצ"ל

הכנס השנתי למורשת הרב יוסף קאפח זצ"ל יתקיים ביום שלישי, ט"ו בתמוז התשס"ט (7 יולי '09) בין השעות 16:30-21:00, בהיכל שלמה, רח' המלך ג'ורג' 58, ירושלים

הכנס יתחיל בזמן הקהל מתבקש להקדים במקום ימיו ספרי תורה" יוסף קאפח זצ"ל, ובהם הספר **סאלות ותשובות הרב"ד לרב האמן יוסף בן דוד קאפח זצ"ל** בעריכת הרב א. חממי, שראה אור לאחרונה

משרד החינוך

משרד החינוך

משרד החינוך

הרב נחום יעקב קאפח זצ"ל
רב הישוב מיר-גומ-גומ
תפילה הלכה - לשיטת הרמב"ם
הרב"ג נחום אליעזר ורבינו של"ס זצ"ל
ראש ישיבת ברכת משה, מעלה אדומים
האם יש חיובים שאינם מתיימים במנין המצוות
הרב"ג ישראל בנע של"ס זצ"ל
ישיבת קול תורה, ירושלים
זם - שכניה ביניהם
הרב"ג שלמה עמר של"ס זצ"ל
הראשון לציון, הרב הראשי לישראל
גושא תלבי
הרב"ג רצון מרדכי של"ס זצ"ל
רב העיר קרית יאנו וחבר מועצת הרבנות הראשית
עשיית דין עצמית בדיני ממונות
הרב"ג יעקב אריאל של"ס זצ"ל
רב העיר רמת גן
גטילת שר עבד לימוד תורה במשנת הרמב"ם

מנחה הרב עמר קאפח זצ"ל

תפילה ערבית

לפרטים: קאפח, רוד לוד 12, ת"ד 2365, ירושלים 61072, טל' 02-6241950

אור ההליכות

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ד. 211, 55100

עורך: יוסף פרחי

חברי המערכת: הרב צמניה ערוסי, אבי חמדי, אבעד

רצהבי

טל': 03-5340819 פקס: 03-5343658

דוא"ל: halihot@smile.net.il

נא לשמור על קדושת הגליון * כל הזכויות שמורות

תודה וברכה לחובבי משנת הרמב"ם, איש החסד ר' בועז זהבי ורעייתו הי"ו

לידידינו הנכבד

כבוד הרב אהרן קאפח הי"ו

ברכות לרגל שמחת הנישואין עב"ל מירב מנב"ת

ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל, יה"ר

שיתקיים בכס אהבה ואחוה שלום ורעות.

בורא עולם בקניין שלמים זה הבניין, ותאכו לראות

דורות ישרים ומבורכים עדי עד

המערכת

לידיד הליכות עם ישראל ומכון מש"ה,

איש רב מעלים ר' משה חמדי ורעייתו הי"ו

ברכות לרגל נישואי הבן דביר עב"ל שלומית הי"ו

ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל,

יה"ר שיתקיים בהם אהבה ואחוה שלום ורעות

בבנין עדי עד

המערכת